

Josep M. Esquirol: "Un home audaç que posava la seva intel·ligència al servei de les seves conviccions"

Dv, 20/11/2009 per Homenatge cívic...

[Joan Carrera](#)

Intervenció del filòsof Josep Maria Esquirol en [l'Homenatge al bisbe Joan Carrera a Santa Maria del Mar](#).

Aquest moment de memòria i de record demana dir l'essencial. I l'essencial de les persones al·ludeix a la manera de ser. La vida, sí, és com un camí. El de Joan Carrera va des de la seva infantesa, orfe de pare, a Sant Feliu de Llobregat, en els anys marcats per la guerra civil i part de l'endemà inacabable, fins a la seva maduresa com a bisbe auxiliar de Barcelona durant la dècada dels noranta i fins l'any passat, quan ens deixà. Però en el camí, més important que les fites que el configuren és encara la manera de ser que s'hi va forjant. La manera de ser. Perquè, malgrat les aparences —i aparences mediàtiques incloses— hi ha qui gairebé no és, perquè no és de cap manera. [La mediocritat, la banalitat, l'esnobisme o la indecència són maneres del no-res, de no ser res]. En Joan Carrera sí que era. I tant que era! Per això se'l va estimar, i per això ara mateix el recordem amb goig.

 Per descriure aquesta manera de ser, em serveixo, primer, d'un informe confidencial elaborat pel govern civil de Barcelona en ple franquisme, amb data d'octubre de 1967, quan mossèn Joan tenia just 37 anys. Tot i la naturalesa d'aquest escrit, veuran amb quina eficiència dibuixa un somriure en els nostres rostres. Després de mencionar dades biogràfiques i després de referir-se a dos o tres actes compromesos en què hauria pres part, l'informe passa a fer una valoració que trobo gairebé sublim, de tant prim que filava qui la va escriure (i que, naturalment, com a informador secret que era, no tenim el gust d'haver identificat ni de conèixer). En transcripció aquestes ratlles: "Es un hombre lanzado en cuestiones sociales con una valentía y una audacia increíbles. No dudaría en tomar parte en cuestiones extremistas, sin prejuicios de clase alguna. Su valentía y decisión cuentan con el aval de su inteligencia y su total entrega a sus directrices. Es muy inteligente y muy preparado y por ende una de las máximas figuras del clero de esta Archidiócesis. Precisamente por su valía y preponderancia y por las características que imprime al ejercicio de su ministerio, se presenta como ciertamente peligroso..."

Joan Carrera era, de debò, un home audaç que posava la seva intel·ligència al servei de les seves conviccions. I, en efecte, Carrera "no dudarí", no pas a conseqüència de la seva temeritat o la seva imprudència, sinó de la fermesa dels seus compromisos.

Sempre passa així: el coratge ve de les conviccions i dels ideals. Carrera era un home de fidelitats. En ell s'exemplifica molt bé allò que diu tan bellament un gran filòsof quan defineix la promesa com "la memòria de la voluntat". Això és el compromís, això és la fidelitat, això és la promesa: la memòria de la voluntat.

Ara bé. Qui creu en alguna cosa, esdevé un testimoni. Hi ha riqueses de moltes menes, però hi ha també un criteri per discernir les que ho són de debò: a la vida

humana el més valuós demana ser transmès o ser donat. Carrera vol transmetre, doncs, allò que té de més preuat, començant pel gust de la fe. Cito les seves paraules: “És, potser, aquesta percepció del gust de Crist i de l’Evangeli, que mai no m’ha abandonat del tot, ni en les hores de dubte o desànim, la gràcia de Déu que més agraeixo. És també el que més m’agradaria de saber transmetre.” I, per això, li dol que aquest gust alguns no l’hagin conegut mai i d’altres l’hagin perdut. Que la comunitat de creients no perdi el gust de la fe i que d’altres en participin: aquesta és la primera preocupació de la seva dedicació a l’Església. Com que Carrera no tenia afany de poder, el cor de la seva feina batejava només a conseqüència d’una sola causa: la del seu testimoniatge cristià i el que això significava.

En Carrera era un pastor. Però ben entès. L’essència del pastor no rau en tenir ramat. Paradoxalment, cal no tenir-ne de ramat per ser un bon pastor. Tots aquests que tracten els altres com a ramat són la negació del pastor. Ho són, per exemple, tan els promotors dels dogmatismes com els venedors de fum. Tots tracten els altres com a massa. El bon pastor no té ramat. El bon pastor esguarda i cuida. L’essència del bon pastor es troba en el guardar o, el que ve a ser el mateix, en la cura. Ho conservem encara en la salutació: “Déu vos guard!”. En Carrera sabia cuidar i sabia prestar atenció, mirar, esguardar.

La cura ho és, sobretot, d’allò més pròxim. Tot i que, aquí, pròxim no significa res relacionat amb la distància, sinó amb el veïnatge experiencial i afectiu. Carrera era un home de casa, però d’una casa amb ben poc a veure amb les cases, les dinasties o les famílies monàrquiques. La seva era la casa dels noms comuns, de la gent senzilla, que és, sens dubte, la casa que ve de més lluny. En aquesta casa les paraules no són gens artificioses i serveixen per dir tant el quotidià com per suggerir aquest més enllà que se’ns escapa. La llengua d’aquestes paraules és la que Carrera estimava. Per això és un plaer llegir-lo i ho era escoltar-lo. Volia arribar als altres, amb la paraula i el gest que vénen d’un mateix i de la pròpia experiència. Així ho confessa: “tot el que escric ha passat per mi”. La intenció que batega darrera dels seus escrits no és l’acumulació d’informació. Perquè la informació no ha estat mai l’ànima de la llengua. La paraula més originària, igual que el gest, és la paraula de la súplica, d’una banda, i de l’acolliment, de l’altra.

Casa una i múltiple, amb diversos noms. Casa de la llengua materna, casa de l’amistat, casa de tots els homes de bé, casa del pelegrinatge per la terra. No hi ha vida humana sense casa. I no hi ha casa sense la seva raó de ser, que és l’aixopluc, la tendresa i l’hospitalitat. En Carrera hi servia, i responia a tothom qui el demanava.

Com que sempre hi ha hagut molta feina per fer, Carrera ha estat un pastor que ha treballat molt. Això no només ho dic com elogi sinó perquè ajuda a entendre altres coses. Ell mateix anota en més d’un lloc que els pastors estan sempre molt enfeïnats i no donen a l’abast: “Fan curt de jornal”, com es deia abans. Ara bé: qui està bregant cada dia amb el cultiu de la terra, o qui està remant a alta mar no té massa temps per a les polèmiques. El pastor és com el pagès, o com el mariner, la prioritat i la urgència estan posades en la gent, en la terra i en el mar, respectivament. I no perden el temps en polèmiques estèrils, amb discursjades pseudoacadèmiques, ni amb encarcaraments institucionals. “Gràcies a Déu — i torno a citar un altre dels seus escrits— una infinitat de cristians senzills —preveres, religioses i laics— que desconeixen els envitricollats secrets dels mètodes pastorals més acreditats, evangelitzen cada dia, sense adonar-se’n

gaire...”

Acabo. El desert també és a la ciutat. Carrera era un home espiritual, contemplatiu. Ell mateix, quan relata la història dels capellans obrers, menciona una progressiva presència de la interiorització i de la meditació en les seves vides. No costa gaire de veure que, si més no en part, en fer-ho, s'estava descrivint a si mateix. Carrera era un home espiritual. I per això era un mestre. Ha estat per a alguns de nosaltres un mestre, a qui no li calien gaires paraules, com els antics pares del desert. En teníem prou de saber que hi era, i de gaudir, a voltes, de la seva companyia. De la seva profunditat espiritual, ara en sóc més conscient que mai. I a ella li atribueixo també la seva magnanimitat i la seva bonhomia. L'ascetisme dels pares del desert tenia com a una de les seves fites el no jutjar. Carrera jutjava poc; molt menys que la gent que sovint l'envoltàvem.

A alguns —o a molts: no ho sé— ens costa deixar de veure la immensa ombra que plana sobre aquest món. I aleshores, per contrast, es fa tan interpel·ladora com misteriosa l'existència d'homes com en Carrera, extrets d'una cantera ben singular en què la veta de l'espiritualitat i la de la cura i l'esguard es troben perfectament trenades al bell mig de la roca.